

АНОТАЦІЯ

**Попкова О. А. Комуникативно-прагматичний потенціал
оказіональних складних слів у газетному дискурсі початку ХХІ
сторіччя. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.**

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія (03 Гуманітарні науки). – Херсонський державний університет Міністерства освіти і науки України, Херсон, Івано-Франківськ, 2025.

Дисертацію присвячено дослідженню складних слів-оказіоналізмів, зафіксованих у газетному дискурсі початку ХХІ сторіччя. Увагу сфокусовано на дериваційних, структурно-семантичних, формально-граматичних та комуникативно-прагматичних (функціонально-стилістичних, семантико-стилістичних) особливостях оказіональних складних слів у газетних текстах початку ХХІ сторіччя.

Наукова новизна полягає у тому, що вперше в лінгвоукраїністиці диференційовано оказіоналізми-складні слова обмеженої сфери породження та уживання як такі, що є носіями різних часових маркерів їх появи в узусі та закріплення в писемному газетному дискурсі перших десятиліть ХХІ ст. При цьому стверджено, що такі текстові одиниці є номінаціями, що поєднують два компоненти без видимих синтаксичних відносин (під час формально-граматичного аналізу застосовано структурно-граматичний підхід до характеристики мотивувальних основ з певними синтаксичними зв'язками – сурядним та підрядним), котрі зреалізують не так логічне, як емоційно-образне сприйняття інформації.

Дисертація є першим комплексним дослідженням комуникативно-прагматичних характеристик оказіональних складних слів на підставі їх структурно-семантичних, семантико-стилістичних, формально-граматичних і функціонально-стилістичних особливостей творення та уживання в сучасному газетному дискурсі.

Практична цінність одержаних результатів зумовлена можливістю їх використання під час викладання курсів сучасної української літературної мови, зокрема зі словотвору, для створення спецкурсів із лінгвостилістики, лінгвоаналізу, прагмалінгвістики, теорії комунікації, теорії номінації, неології та лексикології української мови.

Дослідження оказіональних складних слів у газетному дискурсі початку ХХІ ст. дало змогу визначити основні тенденції творення новітніх номінацій, наслідування моделей словотворення європейських мов, окреслити комуникативно-прагматичне навантаження неолексем як складників суспільно-політичного словника мови української преси.

Ключові слова: газетний дискурс, експресивність, композит, комуникативно-прагматичні особливості, лексична інновація, конотація, медійний текст, неологізм, оказіоналізм, оцінність, прагматика, семантика, складне слово, словотворення, юкстапозит.

ABSTRACT

Popkova O. A. Communicative and Pragmatic Potential of Occasional Compound Words in Newspaper Discourse of the Early 21st Century. – Qualification research thesis submitted as a manuscript.

Dissertation submitted for the degree of Doctor of Philosophy in the specialty 035 Philology (03 Humanities). – Kherson State University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Kherson, Ivano-Frankivsk, 2025.

The dissertation deals with the study of occasional compound words recorded in newspaper discourse at the beginning of the 21st century. The research focuses on derivational, structural and semantic, formal and grammatical, communicative and pragmatic (functional and stylistic, semantic and stylistic) features of occasional compound words in the early 21st-century newspaper texts.

The scientific novelty of the research is determined by the fact that, for the first time in Ukrainian linguistics, occasional compound words limited to a specific domain of origin and use have been differentiated as carriers of various temporal markers of their emergence in usage and consolidation in the written newspaper discourse of the early decades of the 21st century. It is asserted that such textual units function as nominations combining two components without explicit syntactic relations (in the course of formal and grammatical analysis, structural and grammatical approach is applied to characterize the motivational bases with certain syntactic relations – both coordinate and subordinate), which tend to realize not logical but rather emotionally figurative perception of information.

The dissertation represents the first comprehensive study of the communicative and pragmatic characteristics of occasional compound words based on their structural and semantic, semantic and stylistic, formal and grammatical, functional and stylistic features of formation and usage in contemporary newspaper discourse.

The practical value of the results obtained has been determined by their potential use in teaching courses on the contemporary Ukrainian literary language, particularly in word formation, for creating specialized courses in linguo-stylistics, linguistic analysis, pragmalinguistics, theory of communication, theory of nomination, neology, and lexicology of the Ukrainian language.

The study of occasional compound words in newspaper discourse of the early 21st century has made it possible to identify the main trends in the creation of new nominations, the imitation of word-formation models of European languages, and to outline the communicative and pragmatic load of neologisms as components of the social and political vocabulary of the Ukrainian press.

Keywords: newspaper discourse, expressiveness, composite, communicative and pragmatic features, lexical innovation, connotation, media text, neologism, occasionalism, evaluativeness, pragmatics, semantics, compound word, word formation, juxtaposition.